Arkivsak-dok.	26/05495-4
Saksbehandler	Vibeke Fjelldal Hansen

Saksgang	Møtedato
Utvalg for helse og velferd	
Utvalg for oppvekst og kultur	
Kommunestyret	10.12.2026

Saksframlegg

Bosetting av flyktninger 2027

Rådmannens forslag til vedtak/innstilling

Lindesnes kommune bosetter 44 flyktninger i 2027. Familiegjenforente kommer i tillegg.

Vedlegg
Oppmoding om busetting 2027 - Lindesnes kommune

Saken kort fortalt
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi) har i brev datert 23.10.2026 bedt Lindesnes kommune om å bosette 44 flyktninger i 2027. Svarfrist på anmodningen er 26.02.2027.

IMDi takker Lindesnes kommune for en storartet innsats med å bosette flyktninger. Kommunen har vist en svært positiv vilje til å bosette siden krigen i Ukraina brøt ut, og IMDi skriver at det er viktig at dette videreføres i 2027. Kommunene spiller en sentral rolle i hvordan Norge håndterer de historisk høye flyktningstrømmene de siste årene. Lokale vedtak om bosetting er avgjørende for Norges samlede evne til å ta imot flyktninger. IMDi anmoder derfor kommunene om å fatte vedtak i tråd med den nasjonale anmodningen.

Ved utgangen av 2026 vil Lindesnes kommune etter planen ha bosatt til sammen 632 flyktninger i perioden 2022-2026 og kommunen har opparbeidet seg god kompetanse knyttet til bosetting av flyktninger. Kommunen har en integreringsplan som omfatter tiltak som gir flyktningene i Lindesnes kommune mulighet til utdanning og kvalifisering, overgang til arbeid, hverdagsintegrering og retten til å leve et fritt liv. Samtidig har det store antallet bosettinger ført til et økt press på og utfordringer knyttet til det kommunale tjenestetilbudet. Dette gjelder særlig boligmarkedet, fastlegesituasjonen, arbeidsmarkedet, barnehage og skole.

Rådmannen har vurdert IMDis anmodning og ønsker å bidra i arbeidet med å bosette flyktninger. Rådmannen ønsker at kommunen tar sin del av integreringsarbeidet, og ønsker å fatte vedtak i tråd med anmodningen fra IMDi. Til tross for økt press på og utfordringer knyttet det kommunale tjenestetilbudet vurderer rådmannen at tjenesteapparatet er rustet til å ta imot de 44 flyktningene IMDi anmoder om.

Bakgrunn

Integrerings- og mangfoldsdirektoratet har i brev datert 23.10.2026 bedt Lindesnes kommune om å bosette 44 flyktninger i 2027.

IMDi ber kommunene om totalt å bosette 8 680 flyktninger i 2027. Tallet er fastsatt av Nasjonalt utvalg for bosetting, med utgangspunkt i prognoser for bosettingsbehovet for 2027. Det er fortsatt et stort behov for å bosette flyktninger, selv om prognosene for 2027 er lavere enn de foregående årene. Behovet for bosetting kan endres, og IMDi skriver at det er viktig at den kommunale kapasiteten til å bosette flyktninger kan justeres i samsvar med behovet. Ankomsten av flyktninger vil skje spredt gjennom året.

IMDi anmoder Lindesnes kommune om å bosette 44 flyktninger i 2027. Kommunen må i tillegg regne med å få fordelt enslige mindreårige med følgeperson, da disse inngår i den ordinære kvoten og ikke i anmodningstallet for enslige mindreårige.

IMDi ber om at svaret:

- Tydelig viser hvor mange flyktninger kommunen vedtar å bosette i 2027.
- Ikke inkluderer familiegjenforente eller har andre reservasjoner.
- Inneholder en vurdering av hvor mange flere flyktninger, av disse enslige mindreårige, kommunen mulig kan bosette i 2027 om behovet øker.

Status

Ved utgangen av 2026 har Lindesnes kommune etter planen bosatt 61 flyktninger i år.

	Totalt	Voksne	Barn	Fra Ukraina	Fra Tyrkia
Ordinære	61	45	16	60	1

Siden Lindesnes kommune begynte å bosette ukrainske flyktninger i mai 2022, har kommunen bosatt til sammen 632 flyktninger.

Lindesnes kommunes integreringsplan omfatter en rekke tiltak for å integrere bosatte flyktninger i kommunen. Planens strategi og tiltak skal bidra til:

- at alle kommunens enheter engasjeres sterkt og tar ansvar i integreringsarbeidet.
- å styrke koordineringsfunksjonen og oppfølging i hele integreringsperioden.
- å sikre at barn, unge og voksne får gode norskkunnskaper
- å kvalifisere mot utdanning og arbeid
- å sikre tilhørighet og deltakelse i samfunnslivet

Boligsituasjonen

Flyktninger som bosettes i kommunen har rett til bolig. Den høye bosettingen av flyktninger i Lindesnes kommune påvirker boligmarkedet i kommunen. Selv om vi har klart å skaffe boliger til flyktninger, oppleves boligmarkedet som vanskelig for andre grupper. Dette gjelder særlig personer som faller inn under begrepet vanskeligstilte på boligmarkedet. Press i boligmarkedet er en medvirkende årsak til økte leiepriser, og en ser en ytterligere økning som følge av at flyktninger som nå er over 5 års perioden, også er i det samme boligmarkedet som vi leier boliger i. Tilgangen på boliger i høyere prisklasser er mer tilgjengelige i markedet. Boliger i lavere prisklasser er det stor etterspørsel etter.

I perioden 2022-2026 er de fleste flyktningene bosatt i Mandal sentrum og sentralt på Vigeland. Dette først og fremst på grunn av manglende transporttilbud for å kunne gjennomføre introduksjonsprogram.

Helsetjenester

Flyktninger og familiegjenforente har samme rett til helsetjenester som den øvrige befolkningen. Kommunen har ansvaret for at de som oppholder seg i kommunen får nødvendig helsehjelp.
Det har vært nødvendig å øke kapasitet, samt å avsette egne fagressurser til å arbeide spesielt med helsetjenester til flyktninger og familiegjenforente. Det har vært nødvendig å opprette et tverrfaglig flyktningehelseteam for å samle kompetanse på migrasjonshelse, samt samordne tjenester til barn, unge og deres foreldre/omsorgspersoner. Teamet ivaretar pålagte tuberkulosekontroller, helsesamtaler, foreldreveiledning og psykososial oppfølging av barn og unge. Teamet er organisert med kompetanse fra Familiesenter og Helsestasjon. Vi opplever at det er et behov knyttet til psykisk helse for voksne bosatte flyktninger. Dette tilbudet ivaretas av enhet Rehabilitering og mestring gjennom det ordinære tjenestetilbudet i avdeling psykisk helse og rus. Det er opprettet et lavterskeltilbud knyttet til psykisk helse for alle nye bosatte flykninger hvor de får undervisning om flere tema, blant annet psykisk helse, inn i introduksjonsprogrammet.

Kapasiteten i fastlegetjenesten er økt, og det er pr. i dag ledige plasser på fastlegenes lister i kommunen. Bosetting av flyktninger forventes derfor ikke å medføre store utfordringer for fastlegetjenesten. Plan for legetjenester 2027 – 2028 skal behandles politisk i desember 2026. Her blir framtidige kapasitetsbehov og eventuelle konsekvenser vurdert.

Introduksjonsprogram/arbeid

Målet med introduksjonsprogrammet er at flyktningene så raskt som mulig integreres i det norske samfunnet og blir økonomisk selvstendige. Flyktninger med kollektiv beskyttelse (fordrevne fra Ukraina) skal raskest mulig i jobb. Det forventes at flest mulig er i jobb etter et år med introduksjonsprogram. Kommunen og utdanningsinstitusjonene har et tett samarbeid for å kvalifisere ukrainske flyktninger for norsk arbeidsliv. Lindesnes læringssenter tilbyr i dag opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter integreringsloven, samt introkurs for nybegynnere, arbeidsnorskkurs og praksisoppfølging. I tillegg tilbyr Lindesnes læringssenter forberedende opplæring for voksne etter opplæringsloven.

Det lokale arbeidsmarked er i stor grad en arena for opplæring i det norske språk og arbeidsliv. Fra februar 2024 ble integreringsloven endret. Flyktninger i introduksjonsprogrammet plikter, etter tre måneder i programmet, å delta i arbeidspraksis i minst 15 timer i uken.

I perioden 2024-2026 har 380 deltakere i introduksjonsprogrammet deltatt i praksis kombinert med språkopplæring.

Lindesnes kommune har høy arbeidsdeltakelse blant de fordrevne og gode resultater innen integrering og arbeidsretting sammenlignet med landet og Agder (se tabeller under).

Andel flyktninger i arbeid eller videregående utdanning på avslutningstidspunktet for introduksjonsprogrammet:

Pr 300926	2025	2024	2023
57,1 %	35,6 %	42 %	42 %

Andel ukrainske fordrevne i alderen 18-66 år i arbeid pr 310826 (tall fra Nav)

Norge	Agder	Lindesnes

51 %	46 %	**57 %**

Barnehageplass
Flyktninger som kommer til kommunen, har rett til introduksjonsprogram innen 3 måneder etter bosetting. Det er kommunens plikt å tilby barnehageplass/barnepass for å tilrettelegge for voksnes deltagelse i programmet.

Når en familie bosettes i kommunen, har barn som fyller ett år senest i november, rett til plass i barnehage når det søkes til hovedopptaket. Det er få ledige plasser i barnehagene i kommunen. Noen av barnehagene har ledig plass, men det vil være nødvendig å øke bemanningen dersom barnehagene skal ta inn flere barn i inneværende barnehageår. Det har vært en utfordring å finne barnehageplass der det er tilgjengelige boliger. I 2026/2027 vil det være best kapasitet i sone Marnardal og sone Lindesnes.

Skole/skolefritidsordning (SFO) barn og unge
Opplæringsloven gir rett til grunnskoleopplæring for alle barn som det er sannsynlig skal være i Norge i mer enn tre måneder. Ungdom som har gjennomført grunnskole eller tilsvarende opplæring, har etter søknad rett til videregående opplæring. Innenfor gjeldende regelverk har kommunen et handlingsrom for hvordan opplæring kan organiseres.

Ifølge delrapport "Hva skal til for at nyankomne elever får god opplæring" er det mest vanlige tilbudet til nyankomne elever på landsbasis opplæring i ordinær klasse. Det vises samtidig til at det er stor variasjon i organisering av tilbudet, fra innføringstilbud i egne grupper, klasser eller skoler, til helt eller delvis integrert i ordinære klasser.

I Lindesnes kommune gis undervisning til nyankomne barn i grunnskolealder på Lindesnes læringssenter, avdeling for barn og unge (LABU). Elevene får undervisning på LABU i inntil 2 år.

For ungdommer mellom 16 og 21 år tilbys opplæring i kombinasjonsklassene, et samarbeid mellom Lindesnes læringssenter og ved Mandal videregående skole.

Furulunden skole har ikke kapasitet til å ta mot nye elever.

Hverdagsintegrering
Frivillighet
For å oppnå god integrering samarbeider kommunen med frivillige lag og foreninger. Gjennom en prosjektstilling som aktivitetskoordinator er det etablert et velfungerende bindeledd mellom de offentlige tjenestene og aktiviteter og tilbud i frivillig sektor. Stillingen er plassert i Mandal Frivilligsentral, men følger opp flyktninger som bosettes i hele kommunen. Dette gjøres i samarbeid med Lindesnes og Marnardal frivilligsentraler, samt øvrige frivillige lag og foreninger i kommunen.

De siste årene har vi sett et økende behov for tettere oppfølging av enkelte barn, unge og familier. Kommunen og frivilligsentralene har derfor videreutviklet samarbeidet om inkludering og deltakelse. Kapasiteten til oppfølging av enkeltfamilier er styrket gjennom å etablere tilbud om aktivitetsguider, som kan bidra med praktisk støtte og veiledning utover det aktivitetskoordinator alene har kapasitet til. Dette er gjennomført innenfor eksisterende rammer. Det er også utarbeidet en rutine for inkludering i fritidsaktiviteter som helsesykepleierne benytter i sitt arbeid. Her beskrives muligheten for å koble på aktivitetsguide, og målet er at vi på denne måten skal tilby oppfølging til flere av dem som ikke deltar i fritidsaktiviteter.

Aktivitetskoordinator er videre sentral i nettverksarbeidet mellom de øvrige frivillige organisasjoner som engasjerer seg og tilbyr møteplasser og aktiviteter på integreringsfeltet. I 2026 resulterte det blant annet i at det for første gang på mange år ble arrangert internasjonal dag i kommunen. Planleggingen av en tilsvarende markering i 2027 er allerede påbegynt, og arrangementet ses som et viktig virkemiddel for å synliggjøre mangfoldet av kulturer og erfaringer i lokalsamfunnet, samtidig som det skaper møteplasser på tvers av bakgrunn, språk og generasjoner.

Tilbud til familier med sammensatte utfordringer

Kommunen tilbyr et målrettet tiltak til familier med store og sammensatte utfordringer i hverdagen. Formålet er å styrke omsorgspersonenes evne til å ivareta omsorgsrollen og skape en trygg og stabil hverdag for barn og unge.

Tiltaket kjennetegnes av tett og helhetlig oppfølging av familiene. Ansatte arbeider fleksibelt og er tilgjengelige både på dagtid, kveldstid og i helger for å kunne møte familiens behov når utfordringene oppstår. Oppfølgingen tilpasses den enkelte familie og kan omfatte veiledning i foreldrerollen, etablering av gode rutiner i hjemmet og støtte til å håndtere krevende livssituasjoner.

I tillegg ytes det miljøarbeid rettet mot barn og unge. Dette innebærer støtte til sosial deltakelse, mestring av skole- og fritidsarenaer, relasjonsbygging og utvikling av positive aktiviteter og nettverk. Målet er å bidra til gode oppvekstsvilkår, forebygge utenforskap og styrke barn og unges muligheter for en positiv utvikling.

Gjennom tidlig og intensiv innsats bidrar tiltaket til å forebygge mer omfattende hjelpebehov og skape varige, positive endringer for familiene.

Økonomiske konsekvenser

Det er vedtatt i integreringsplanen at integreringstilskudd og tilskudd til norsk og samfunnskunnskap i sin helhet skal benyttes til integreringsarbeid. Tilskuddet gis for fem år og for enslige flyktninger utgjør dette totalt kr 860 200. For en voksen i en familie utgjør tilskuddet kr 811 700. Tilskuddet er høyest første år og reduseres gradvis. Integreringstilskuddet skal gå til planmessig og aktivt bosettings- og integreringsarbeid, og målsettingen er at flyktningene etter endt introduksjonsprogram skal være klare for deltakelse i ordinært arbeidsliv eller utdanning, og klare seg selv. Det som ikke blir brukt i tilskuddsåret settes på fond.

Det har vært en stor økning i utbetalinger til integreringstilskudd og økonomisk sosialhjelp de siste årene. Dette henger sammen med den økte bosettingen. Utviklingen av utbetalinger til introduksjonsprogram og ventelønn til nyankommet flyktninger og utviklingen av utbetalinger til sosialhjelp fordelt på ordinære mottakere og flyktninger i 5 års perioden kommer frem i tabellen under:

	Sosialhjelp			**Introduksjonsstønad og ventelønn**		
	Ordinære	Flyktninger	Totalt	Introstønad	Ventelønn	Totalt
23.10.26	8 824 000	9 893 300	18 717 300	10 721 100	1 498 200	12 219 300
2025	11 278 700	11 139 400	22 418 100	18 082 030	1 393 970	19 476 000
2024	12 544 900	8 687 000	20 931 900	30 658 700	5 191 100	35 850 800
2023	12 503 800	3 690 000	16 496 800	28 499 500	7 138 200	35 637 700

2022	10 061 600	1 189 300	11 250 900	12 197 200	7 280 000	19 477 200
2021	9 889 300	1 409 700	11 299 000	9 889 300	1 321 900	11 211 200

I 2027 vil kommunen ikke lengre motta integreringstilskudd for flyktningene som ankom i 2022. For ukrainere som har kollektiv beskyttelse er det visse begrensinger fordi beskyttelsen er midlertidig. De har ikke rettigheter til varige trygdeytelser. Gjennomgangen viser at flere av de fordrevne, særlig eldre personer og personer med helse- eller funksjonsutfordringer, fortsatt vil ha behov for kommunal bistand etter at statlige tilskudd faller bort. Konsekvensen av dette er at Lindesnes kommune vil få en merkostnad på om lag 4,5 mill. kroner til økonomisk sosialhjelp i 2027. En tilsvarende kartlegging av gruppen bosatt i 2023 viser i hovedsak samme utfordringsbilde, noe som tilsier ytterligere kostnadsvekst i årene fremover. Selv om Lindesnes kommune har høy arbeidsdeltakelse blant de fordrevne og gode resultater innen integrering og arbeidsretting, vurderes det som nødvendig å legge til rette for en gradvis opptrapping av budsjettet. Det er nødvendig å bruke fondsmidler avsatt fra integreringstilskuddet for å møte framtidige utgifter knyttet til livsopphold for ukrainske fordrevne.

Vurdering

Lindesnes kommune har de siste årene bosatt et betydelig antall flyktninger og har gjennom dette opparbeidet solid kompetanse innen bosetting, kvalifisering og integrering. Kommunen har etablert tjenester og fagmiljø som bidrar til at nyankomne flyktninger får nødvendig oppfølging innen opplæring, arbeid, helse og deltakelse i lokalsamfunnet.

Samtidig medfører fortsatt bosetting utfordringer for flere kommunale tjenester. Særlig gjelder dette boligmarkedet, skolekapasitet i sentrumsnære områder og økte utgifter til økonomisk sosialhjelp. Boligmarkedet er allerede presset, og situasjonen forsterkes av at mange flyktninger som har vært bosatt i kommunen i fem år nå skal etablere seg på egen hånd. Disse konkurrerer om de samme boligene som kommunen benytter ved ny bosetting og til andre vanskeligstilte grupper. Det er begrenset tilgang på boliger i de lavere prisklassene, noe som gjør det krevende å finne egnede boliger med riktig størrelse og prisnivå.

Det er plassutfordringer på Furulunden skole. Dette medfører at familier med barn i barneskolealder ikke kan bosettes i Furulunden skolekrets.

De neste årene vil flyktninger gradvis være ferdig med tilskuddsperioden. For dem som ikke kommer i arbeid eller har begrensede rettigheter til andre statlige ytelser, vil dette medføre økte kommunale utgifter til økonomisk sosialhjelp.

Bosetting av 44 flyktninger bidra til å opprettholde robuste fagmiljøer og stabile tjenester innen integreringsarbeidet. Jevn bosetting over tid gir bedre forutsetninger for langsiktig planlegging, effektiv ressursutnyttelse og opprettholdelse av nødvendig kompetanse. Det reduserer risikoen for nedbemanning og tap av nøkkelkompetanse som senere kan være vanskelig å bygge opp igjen dersom bosettingsbehovet øker.

Bosettingsbehovet må også vurderes i lys av den internasjonale situasjonen. Verden preges av krig, konflikt og uro i et omfang som har ført til at et stort antall mennesker er på flukt. Norge har gjennom nasjonale vedtak påtatt seg et ansvar for å bidra til beskyttelse og bosetting av flyktninger, og kommunene er en avgjørende del av dette arbeidet. Selv om økt bosetting medfører utfordringer knyttet til boligmarked, tjenestekapasitet og økonomi, vil en bosetting på 44 flyktninger bidra til at Lindesnes

kommune tar sin del av ansvaret i en krevende tid. For mennesker som har mistet hjem, trygghet og framtidsutsikter som følge av krig og konflikt, representerer bosetting i kommunen en mulighet til å skape et nytt liv og bli en del av et lokalsamfunn.

Rådmannen vurderer at det er nødvendig å balansere hensynet til kommunens kapasitet og press på tjenestene mot behovet for å opprettholde et robust fagmiljø innen bosetting og integrering. Særlig boligmarkedet fremstår som den største begrensende faktoren ved fortsatt bosetting. I tillegg vil kommunen i årene fremover møte utfordringer knyttet til flyktninger som går ut av perioden med integreringstilskudd og som fortsatt kan ha behov for oppfølging fra kommunale tjenester.

Interesser for barn og unge
Krigen i Ukraina og ellers i verden er humanitære katastrofer. Mange av flyktningene er barn og unge i en vanskelig og sårbar situasjon.

Hensyn til klima og miljø
Ikke vurdert

Hensyn til folkehelse
Ikke vurdert

Konklusjon
Etter en samlet vurdering anbefaler rådmannen at Lindesnes kommune bosetter 44 flyktninger i 2027. Anbefalingen bygger på at kommunen vurderes å ha kapasitet til å håndtere bosettingen, samtidig som kommunen bidrar til å oppfylle det nasjonale og humanitære ansvaret for mottak av mennesker på flukt. Selv om bosettingen vil medføre utfordringer, vurderes disse som håndterbare innenfor kommunens samlede tjenestetilbud

Dersom bosettingsbehovet øker betydelig, må kommunen gjøre en ny helhetlig vurdering med hensyn til kapasitet og press på tjenestetilbudet. Kommunen ber da om ny anmodning.